

Zvětšovací programy – softwarové lupy

Jan Šnyrych, snyrych@blindfriendly.cz

Softwarové lupy jsou aplikace, jež při práci na počítači využívají slabozrací uživatele a uživatele se zbytky zraku, kteří by na obrazovku v běžné velikosti neviděli. Softwarová lupa zvětšuje obsah obrazovky do potřebné velikosti, kromě toho ale nabízí i další funkce pro efektivní práci zrakově postiženého na PC.

Všechny softwarové lupy navíc existují ve dvou variantách – verze jen s vizuálními funkcemi a verze s hlasovou podporou. Varianta s hlasovou podporou obsahuje základní funkce pro odečítání obrazovky. Odečítací funkce jsou ale mnohem jednodušší než u odečítačů pro nevidomé. Zrakově postiženému uživateli ale mohou velmi urychlit práci na počítači a čtení delších textů.

Jaké jsou nejdůležitější vizuální funkce?

Zvětšování: Můžeme nastavit úroveň zvětšení cca od 1,25-násobku běžné velikosti až po 32-násobek. Zvětšení vyšší než 8x je už ale v praxi jen těžko použitelné, protože se toho na obrazovku při takové velikosti moc nevejde.

Různé typy zvětšeného okna: Zvětšený obraz může být přes celou obrazovku, nebo jen v určité části. Můžeme také polovinu obrazovky zobrazovat v běžné velikosti a zvětšený obraz mít v druhé půlce.

Sledování kurzorů: Zvětšený obraz se musí automaticky přesouvat na to místo obrazovky, kde se něco děje nebo kde pracujeme. Musí tedy vždy spolehlivě sledovat pohyb ukazatele myši, textového kurzoru nebo systémového fokusu.

Nastavení barev: Slabozrací lidé s různými zrakovými vadami vnímají barvy různě. Proto softwarové lupy nabízejí přizpůsobení zobrazovaných barev. Pro někoho je vhodné nastavit tmavé tlumené barvy, aby ho monitor neoslňoval, někdo potřebuje naopak kontrastní kombinace.

Zvýraznění kurzorů: Softwarové lupy mohou okolo ukazatele myši, textového kurzoru nebo systémového fokusu zobrazovat výrazný barevný kříž, kruh nebo jiný tvar. Kurzor lze potom na obrazovce mnohem snadněji nalézt.

Jaké jsou nejdůležitější hlasové funkce?

Čtení aktuálního prvku uživatelského rozhraní: Při pohybu v aplikacích čte hlas automaticky objekt, na kterém je systémový fokus. To snižuje zrakovou námahu uživatele, který nemusí texty položek číst zrakem.

Hlasová odezva při psaní: Při psaní textu může hlas číst každý napsaný znak či slovo.

Čtení textu pod ukazatelem myši: Hlas může automaticky číst text, na který právě ukazuje myš.

Souvislé čtení dlouhých textů: Čtení delších textů pouze při použití zvětšení může být pomalé a namáhavé. Proto je souvislé čtení pomocí hlasového výstupu důležité. Číst lze dokumenty z různých aplikací – MS Word, Adobe Reader, Internet Explorer atd.

Jaké profesionální softwarové lupy se používají v ČR?

Softwarová lupa	Výrobce	Český distributor
MAGic	Freedom Scientific, www.freedomscientific.com	Galop s. r. o, www.galop.cz
Supernova	Dolphin Computer Access, www.yourdolphin.com	Adaptech s. r. o, www.adaptech.cz Spektra v. d. n, www.spektra.eu
ZoomText	Ai Squared, www.aisquared.com	Spektra v. d. n, www.spektra.eu